

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ина Йосифова Анева,

Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания,

Българска академия на науките,

относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност 01.06.03. Ботаника,

на тема: „Таксономично проучване на род *Vupleurum* L. (Ariaceae) в България“,

Докторант: Стоян Стефанов Стоянов,

Научен ръководител: проф. д-р Светлана Банчева

Дисертационният труд напълно отговаря на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИБЕИ, БАН. Таксономичните проучвания са едно от най-големите предизвикателства на ботаниката и първа стъпка за всички следващи изследвания. Темата на дисертационния труд е актуална, тъй като обхваща слабопроучен до този момент род от българската флора. Целта е формулирана ясно, поставените 8 задачи представляват добра основа за структуриране на работата и постигане на значими резултати.

Дисертацията е представена на 143 страници, структурирана е по класическия начин и включва всички необходими раздели за едно цялостно таксономично проучване. Резултатите са обобщени и много добре онагледени с таблици, графики, цветни фигури и авторски снимки, които са голямо предимство на дисертацията. Цитирани са 183 литературни източника, което е доказателство за добрата подготовка на докторанта и задълбочаване в проблема. Литературният обзор представя задълбочен преглед на предходните проучвания.

Работата впечатлява с големия брой прегледани и ревизирани хербарни образци – 912, от които 111 са събрани от докторанта. Проведените теренни проучвания не са ограничени до определен флористичен район, а обхващат разнообразие от местообитания в цялата страна. Освен класическите методи, използвани в таксономичните проучвания (сравнително-морфологичен, кариологичен, анатомио-морфологичен), са приложени и молекулярни методи (ISSR), което освен, че е допълнило картината на таксономичния анализ, е повишило квалификацията на докторанта.

Разработването на таксономичната схема и съставянето на съвременен ключ за определяне на видовете от род *Vupleurum* в България безспорно е най-значимият фундаментален принос на дисертационния труд с голямо практическо приложение в бъдещата работа на ботаниците. Актуализирана е информацията за разпространението на видовете и са установени три нови вида за флората на страната. Детайлно са проучени формата и размерът на венчелистчетата и е подчертано таксономичното им значение. Установени са хромозомните числа на 10 едногодишни вида. Проведен е задълбочен анатомо-морфологичен анализ на мерикарпите с помощта на светлинен микроскоп, направени са микрофотографии и е установена важна корелация между анатомичното устройство и морфологичните белези, която съответства на междусекционното и вътресекционното групиране на видовете.

Опазването на биоразнообразието изисква неговото добро познаване. Видовете от род *Vupleurum* са трудно различни от неспециалисти. По време на разработването на дисертационния труд, докторантът е изготвил Предложение до МОСВ за обявяване на Защитена местност „Находище на Уехтрицова урока – село Острица” и с това е допринесъл за опазването на *Vupleurum uechtrizianum*. Активно е участвал в направата на оценки по Критериите на IUCN за четири вида, във връзка с публикуването на Red List of Bulgarian vascular plants. Автор е на статиите за три вида в Червена книга на България.

Получените резултати са отразени в 3 публикации, две от които в списания с импакт фактор и са представени на два научни форума. Забелязани са 4 цитата. Докторантът е събрал общо 354 кредита при изисквани 250.

Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд и напълно представя основните резултати и приноси. Забележим пропуск в него е липсата на раздела с благодарностите. Препоръчвам този раздел да бъде добавен към електронната версия, за да се подчертае приносът на колегите, които активно са участвали в работата.

Заклучение:

Представеният дисертационен труд представлява едно комплексно завършено изследване, което оставя след себе си значими научни и приложни приноси.

Дисертацията напълно отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и правилниците за неговото приложение. Всичко това ми дава основание убедено да гласувам положително и да препоръчам на Научното жури да подкрепи присъждането на Стоян Стефанов Стоянов на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 4.3. Биологични науки, научна специалност „Ботаника” (шифър 01.06.03).